

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2024-10-22
meddelad i
Nacka

Mål nr M 7409-24

PARTER

Klagande

Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren
Björnsplannarvägen 39
141 37 Huddinge

Motpart

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 30 augusti 2024 i ärende nr 7710-2024, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att utreda termiskt inomhusklimat på fastigheten Ekvecklaren 14 i Huddinge kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen ändrar bygglovs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommuns beslut den 29 januari 2024, beslutsnummer 158, endast på så sätt att utredningen ska ställas i relation till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus HSLF-FS 2024:10.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

BAKGRUND

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nämnden) beslutade den 29 januari 2024 enligt följande:

1. Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren (bostadsrättsföreningen) föreläggs att utreda det termiska inomhusklimatet i bostaden på Björnspinnarvägen 18, fastigheten Ekvecklaren 14. Utredningen ska utföras av oberoende fackman och ställas i relation till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur (FoHMFS 2014:17) och ska innefatta mätning av operativ temperatur, strålningstemperaturskillnaden, lufthastigheten och golvtemperaturen. Resultatet av utredningen ska redovisas skriftligen i rapportform och ska utöver ovanstående som minst innehålla uppgifter om:
 - a) mätplatser
 - b) väderförhållanden utomhus vid tiden för mätningen (uteluftstemperatur och vindhastighet)
 - c) vilka mätmetoder som använts
 - d) vem som utfört mätningen samt titel eller annan uppgift om personens kompetens samt att denne tagit del av detta föreläggande
 - e) en samlad bedömning och utlåtande kring byggnadens karaktär i termiskt avseende, bedömning av uppvärmningskapacitet, värmeanordningens typ och dess funktion vid mättillfället, solbelastning, möblering samt rummets användningssätt.

2. Skriftlig redovisning enligt beslutspunkt 1 ska komma in till nämnden senast åtta veckor efter detta beslut vunnit laga kraft.

Bostadsrättsföreningen överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade att ändra nämndens beslut endast på så sätt att strålningstemperaturskillnaden inte behöver mätas. Överklagandet avslogs i övrigt.

YRKANDEN M.M.

Bostadsrättsföreningen har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. Till stöd för sin talan har bostadsrättsföreningen bl.a. anfört följande.

Bostaden på Björnsplannvägen 18 har tidigare använts som fritidshem eller förskoleverksamhet. Med anledning av detta har bostaden haft ett FTX-ventilationssystem monterat i bostaden. Ventilationssystemet har sedan länge varit bortmonterat men ventilationskanaler har funnits kvar i bostaden, vilket orsakat ett kallras under kyliga vinterdagar. Efter klagomål beträffande detta kallras har bostadsrättsföreningen genomfört åtgärder och även åtgärdat de fuktskador samt mikrobiell påväxt som uppstått till följd av den otäta fasaden. Slutligen har bostadsrättsföreningen genom professionell hjälp justerat in frånluften i samtliga rum för att de ska uppfylla de krav som ställs.

Boendet är ett bostadsrättsradhus där samtliga enskilda lägenhetsinnehavare ansvarar för sin egen uppvärmning och ventilation. Ventilationen i bostaden tjänar endast den egna lägenheten och är alltså inte en centralt sammankopplad ventilation. Bostadsrättshavarens rättigheter och skyldigheter samt ansvar för lägenhetens skick regleras i bostadsrättsförenings stadgar samt i 7 kap. 12 § bostadsrättslagen (1991:614), där det också tydligt framgår att de boende själva ansvarar för eventuella kvarvarande åtgärder som medför ett mer komfortabelt inomhusklimat.

Bostadsrättsföreningen har tagit ansvar för den del av byggnaden som den ansvarar för och har dessutom genomfört fler åtgärder på föreningens bekostnad än vad föreningen enligt stadgarna och bostadsrättslagen ansvarar för.

Bostadsrättsföreningen får inte på föreningens bekostnad genomföra inre reparationsåtgärder åt en enskild medlem om en eventuell termisk utredning skulle påvisa brister gentemot riktvärden gällande ett komfortabelt inomhusklimat.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömning som länsstyrelsen har gjort med de skäl som länsstyrelsen har angett. Även med beaktande av vad bostadsrättsföreningen har anfört i domstolen, bedömer mark- och miljödomstolen

att det inte har framkommit något som föranleder en annan bedömning än den som länsstyrelsen har gjort.

Det allmänna råd som nämnden hänvisar till i sitt beslut (FoHMFS 2014:17) har emellertid ersatts av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (HSLF-FS 2024:10), med giltighet från den 15 maj 2024. Nämndens beslut bör därför justeras på så sätt att utredningen ska ställas i relation till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus HSLF-FS 2024:10

Överklagandet ska i övrigt avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 12 november 2024

Malin Broman Lindfors

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har tf. rådmannen Malin Broman Lindfors, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand deltagit. Föredragande jurist har varit Driola Shosholli Danielsson.

Parter
Se sändlista

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2024-09-23
MÅLNR: M 7409-24
AKTBIL: 2

Överklagande av beslut om föreläggande att utreda termiskt inomhusklimat på fastigheten Ekvecklaren 14 i Huddinge kommun

Beslut

Länsstyrelsen ändrar Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommuns beslut den 29 januari 2024, beslutsnummer 158, endast på så sätt att strålningstemperaturskillnaden inte behöver mätas.

I övrigt avslås överklagandet.

Beskrivning av ärendet

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nämnden) beslutade den 29 januari 2024, beslutsnummer 158, ärendenummer HÄLS: 2023.2385, att förelägga Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren att utreda det termiska inomhusklimatet i bostaden på Björnsplannarvägen 18, fastigheten Ekvecklaren 14. Utredningen ska utföras av oberoende fackman och ställas i relation till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur (FoHMFS 2014:17) och ska innefatta mätning av operativ temperatur, strålningstemperaturskillnaden, lufthastigheten och golvtemperaturen. Resultatet av utredningen ska redovisas skriftligen i rapportform och ska utöver ovanstående som minst innehålla uppgifter om:

- Mätplatser
- Väderförhållanden utomhus vid tiden för mätningen (uteluftstemperatur och vindhastighet)
- Vilka mätmetoder som använts
- Vem som utfört mätningen samt titel eller annan uppgift om personens kompetens samt att denne tagit del av detta föreläggande

e. En samlad bedömning och utlåtande kring byggnadens karaktär i termiskt avseende, bedömning av uppvärmningskapacitet, värmeanordningens typ och dess funktion vid mättillfället, solbelastning, möblering samt rummets användningssätt.

Skriftlig redovisning av utredningen ska inkomma till nämnden senast åtta veckor efter att beslutet vunnit laga kraft.

Av beslutet framgår bland annat följande.

Klagomål inkom till nämnden den 19 augusti 2023 från boende på Björnspinnarvägen 18 (fastigheten Ekvecklaren 14). I klagomålet framgår att de boende upplever störning i form av bristfällig ventilation, låg inomhustemperatur och drag i bostaden. Störningen ska ha pågått sedan de flyttade in för 10,5 år sedan.

En inspektion genomfördes av tre miljöinspektörer hemma hos klagande den 18 oktober. Klagande förklarar vid inspektionen att det ska ingå värmegolv till huset, men att det inte har fungerat sedan inflytt. Vid inspektionen noteras två hål i fasaden som inte är täta, där det gamla FTX-aggregatet har suttit. En indikerande fuktkvotsmätning genomfördes på tre platser på vinden samt på en plats på källarvåningen utanför badrummet (vägg). Mätningarna visade på fuktkvotshalter vid gränsvärdet i trä, men på vinden finns tydliga spår av mikrobiell påväxt.

Vid inspektionen genomförde nämnden även en indikativ mätning av lufttemperatur, lufthastighet och ytemperatur. Låga inomhustemperaturer uppmättes i vardagsrum och sovrum på övervåningen (18,2 °C respektive 17,3 °C). Det förekommer även för höga lufthastigheter i sovrummet (0,16 m/s). Resultatet underskrider Folkhälsomyndighetens rekommenderade värden för inomhustemperatur på samtliga mätpunkter, samt riktvärdena i sovrummet. Ytemperaturer på golv är inte under riktvärdet, men är utanför de rekommenderade värdena (18,1-18,6 °C). Samtliga inspektörer på plats upplever att inomhusklimatet är kallt och att det drar kallt på övervåningen.

En fuktskaderapport upprättad av Humidus AB, daterad 30 oktober 2023, inkommer till nämnden den 31 oktober. I denna rapport framgår det att det finns tydlig påväxt av mikrobiell karaktär på vinden och att fasaden inte är tätad ordentligt.

Förvaltare hos Riksbyggen meddelar den 7 november 2023 att man kommer att påbörja arbetet med att täta fasaden och därefter

kommer avfuktning och rivning av skadat material att ske. Den 21 december meddelar förvaltare att arbetet är färdigställt.

Klagande meddelar den 6 januari 2024 att de fortfarande upplever problem med drag i bostaden trots att fasaden har tätats på vinden.

Nämnden har motiverat sitt beslut enligt följande.

Nämnden har vid en indikerande mätning av lufthastigheten i den klagandes bostad kunnat konstatera att det förekommer lufthastigheter som överskrider riktvärdet i Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (FoHMFS 2014:17). Av den indikativa mätningen framgår även att det förekommer låga inomhustemperaturer som understiger riktvärdena i de allmänna råden. Under eller efter inspektionen har orsaken till de förhöjda lufthastigheterna och de låga inomhustemperaturerna inte kunnat klargöras.

Då nämndens mätning endast varit indikativ behöver lufthastigheten och inomhustemperaturen i bostaden utredas ytterligare så att nämnden kan ta ställning till ifall olägenhet för människors hälsa föreligger, och för att se om de åtgärder som fastighetsägaren har vidtagit på vinden har haft någon effekt. Då orsaken till den höga lufthastigheten för närvarande är okänd behöver även detta utredas vidare.

För att en objektiv bedömning ska kunna göras ska mätningen genomföras av en oberoende part. Utredningen behövs för fortsatt handläggning av ärendet och för att en bedömning ska kunna göras av om miljöbalkens krav uppfylls. Nämnden bedömer att förhållandena i den klagandes bostad innebär en risk för olägenhet för människors hälsa och Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren föreläggs därmed att låta utreda inomhusklimatet i den klagandes bostad samt inkomma med resultatet av utredningen.

Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren (föreningen) har överklagat beslutet. Till stöd för sitt överklagande har föreningen hänvisat till ett luftflödesprotokoll, ett mejl samt bland annat anfört följande.

Bostaden på Björnspinnarvägen 18 har tidigare använts som fritidshem/förskoleverksamhet och med anledning av detta tidigare haft ett FTX-ventilationssystem monterat i bostaden.

Ventilationssystemet har sedan länge varit bortmonterat men ventilationskanaler har funnits kvar i bostaden vilket orsakat ett kallras under våra kyliga vinterdagar.

Efter klagomål beträffande detta har bostadsrättsföreningen monterat ner dessa kanaler, stängt alla gamla rör genomföringar, tätat fasaden (där ventilationen tidigare var ansluten) samt åtgärdat de fuktskador och mikrobiell påväxt som uppstått till följd av den otäta fasaden. Slutligen har bostadsrättsföreningen (genom Haninge Sotning & Ventilation) justerat in frånluften i samtliga rum för att de ska uppfylla de krav som ställs. Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren anser med detta att de vidtagit alla åtgärder som de är ansvariga för att utföra och att detta därför bör anses vara åtgärdat och klart.

En utredning om det termiska inomhusklimatet i en enskild bostad är orimligt och sannolikt även inte heller möjligt att genomföra på ett tillfredställande sätt.

Husen är uppvärmda med direktverkande el som bekostas av de enskilda boende. Det innebär att man som boende får skruva upp sina element tillräckligt för att få en komfortabel inomhus-temperatur. Stänger de boende av sina radiatorer (sänker värmen) för att hålla sin elkostnad nere uppstår snabbt ett kallt inomhusklimat och då särskilt under årets kallaste dagar (vilket har varit tidpunkten för de boendes senaste klagomål till nämnden).

De boende reglerar också själva genom vilka ventiler som uteluft hämtas in till bostaden, detta genom att öppna/stänga ventiler ovanför fönsterna (eller genom ventil i hobbyrum). Stänger de boende någon ventil ökar dock flödet och känslan av drag vid övriga ventiler.

Det föreningen kan åtgärda är att säkerställa rätt luftflöde från aggregat, vilket de också har gjort. Temperatur och luftens väg i huset styr lägenhetsinnehavaren själv över genom att reglera sina radiatorer samt att öppna/stänga befintliga tilluftsventiler (alternativt öppna/stänga fönster eller dörrar).

De återstående åtgärder som är avgörande för ett trivsamt inomhusklimat är kvarstående åtgärder som nu idag enbart kan regleras av de boende själva, då föreningen åtgärdat de tidigare bristerna i bostadens ventilation (som varit bostadsrättsföreningens ansvar).

Sammanfattningsvis är det orimligt att utkräva mer ansvar från bostadsrättsföreningen och dess övriga medlemmar då Bygglövs- och tillsynsnämndens rapport "enbart" pekar på ett fel som inte kan bevisas vara åtgärdat, vilket är en uppmätt lufthastighet på 0,16 m/s en meter framför fönster utan gardin i sovrum (en avvikelse på 0,01

m/s enligt presenterat riktvärde). Denna avvikelse bör anses vara ringa och kan dessutom vara av tillfällig karaktär. Dessutom hävdar föreningen att ojämn temperatur i lägenheten till stor del orsakar dessa lufthastigheter som uppmäts och att de boende själva inte värmer upp lägenheten tillräckligt med sina befintliga elradiatorer (som bekostas av de boende själva).

De boende i den nämnda lägenheten planerar nu dessutom en ombyggnad av bostaden där de vill ändra bostadens ursprungliga planlösning med risk för framtida ”problem med lufthastigheter” som är utom föreningens kontroll.

Föreningen anser i övrigt att det är omöjlig både att tolka och söka stöd i de tio blandade paragrafer som nämns i beslutet. Föreningen har varit verksam som bostadsrättsförening sedan 1984 med upplåtande av bostadsrätter åt medlemmarna. Föreningen söker ej tillstånd för ny verksamhet samt bedriver inte någon ”miljöfarlig verksamhet” och de anser att majoriteten av lagrummen inte är tillämplbara i detta fall.

Motivering till beslutet

Tillämpliga bestämmelser framgår av nämndens beslut.

I nu överklagat beslut har nämnden förelagt föreningen att utreda det termiska inomhusklimatet i bostaden på Björnspinnarvägen 18.

De frågor som länsstyrelsen har att ta ställning till är dels om föreläggandet är miljömässigt motiverat, dels om det uppfyller de rättssäkerhetskrav som ställs på ett föreläggande.

För att det ska finnas en skyldighet att utföra åtgärder enligt 2 kap. 3 § miljöbalken krävs att en olägenhet för människors hälsa föreligger i den mening som avses i 9 kap. 3 § miljöbalken.

I aktuellt ärende har boende på Björnspinnarvägen 18 anmält att de upplever störning i form av bristfällig ventilation, låg inomhus-temperatur och drag i bostaden.

I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (HSLF-FS 2024:10) ges riktvärden att använda vid bedömningen av om det termiska klimatet innebär olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalkens mening. Detta allmänna råd har ersatt det vid tidpunkten för nämndens beslut gällande allmänna rådet (FoHMFS 2014:17). Det för ärendet relevanta riktvärdena har inte ändrats vad

gäller temperatur och lufthastighet. Däremot har riktvärdena för skillnad i strålningstemperatur tagits bort i nu gällande allmänt råd.

Av utredningen i ärendet framgår att ett tillsynsbesök i bostaden genomfördes den 18 oktober 2023. Vid inspektionen genomfördes bland annat en indikerade mätning av temperatur och lufthastighet. Inomhustemperaturen var genomgående låg och tangerade Folkhälsomyndighetens riktvärden på samtliga mätpunkter samt underskreds i sovrummet. Lufthastigheter uppmättes i sovrummet till 0,16 m/s vilket är över riktvärdet.

Föreningen har bland annat anfört att överskridandet av lufthastigheten endast är ringa och av tillfällig karaktär och att frånluftens justerats i samtliga rum.

Länsstyrelsen anför härvid att nämnden endast utfört en indikerande mätning vilket innebär att det kan finnas en viss felmarginal. Att det kan finnas en viss felmarginal innebär att riktvärdena kan innehållas, men även att de kan överskridas i högre utsträckning än vad som framgår vid den indikerande mätningen. Det är därför en utförligare mätning bör göras.

Vid inspektionstillfället noterades flera brister än låg temperatur och drag. Det var två hål i fasaden efter borttagande av FTX-aggregatet som hade orsakat mikrobiell påväxt på vinden. Det har även visat sig i efterföljande utredning att fasaden inte var tätad ordentligt.

Föreningen har vidtagit åtgärder för att täta fasaden samt åtgärda skadat material. De boende upplever dock fortsatt problem med drag i bostaden trots vidtagna åtgärder. Vad som orsakar drag och låg inomhustemperatur har inte klargjorts.

I ärendet har brister konstaterats och åtgärder vidtagits. Redan av denna anledning föreligger skäl för en uppföljande utredning, för att kunna se om vidtagna åtgärder har haft avsedd effekt. Därtill har, såsom angetts ovan, orsaken till den låga temperaturen och höga lufthastigheten framför allt i sovrummet inte klargjorts.

I egenskap av fastighetsägare är föreningen verksamhetsutövare i miljöbalkens mening. Föreningen är således ansvarig för att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Det är verksamhetsutövare som har bevisbördan för att samtliga bestämmelser i 2 kap. miljöbalken efterlevs.

Av miljöbalkens bestämmelser följer vidare att en verksamhetsutövare ska vidta rimliga försiktighetsmått så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra en olägenhet för människors hälsa. Särskilt när det gäller bostäder, så ska dessa i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Länsstyrelsen gör därför samma bedömning som nämnden gällande att fortsatt utredning behövs av det termiska inomhusklimatet samt att det är fastighetsägaren, i egenskap av verksamhetsutövare, som är rätt adressat för ett sådant föreläggande.

När utredningen är genomförd kan nämnden ta ställning till om, och i sådana vilka åtgärder, som är motiverade och skäliga att vidta i förhållande till olägenheten.

Länsstyrelsen finner dock att en mätning av skillnaden i strålningstemperatur inte behöver göras då det numera saknas riktvärden beträffande den. I övrigt bedöms nämndens föreläggande som skäligt och inte mer ingripande än vad som behövs. Vad föreningen har anfört i överklagandet medför ingen annan bedömning. Länsstyrelsen ändrar således endast beslutet på så sätt att utredningen inte behöver omfatta en mätning av skillnad i strålningstemperatur. I övrigt avslås överklagandet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Linda Bellucci Feijen.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Sändlista

Klagande

Bostadsrättsföreningen Ekvecklaren, ekvecklaren@outlook.com

Kopia till

Bygglovs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun,
miljotillsyn@huddinge.se

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 7710-2024.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.